

منتقدان چه می گویند؟

فکتان را ببایید!

منتقدانی که فیلم را دیده‌اند، می گویند جلوه‌های سه‌بعدی آن خیره‌کننده است و به نظر می‌رسد تماشاگران هم از فیلم راضی بوده‌اند؛ ۸۰ درصد از بلیت‌های فروخته‌شده برای این فیلم در آمریکا مربوط به سینماهایی بوده که امکانات پیشرفته‌ی سه‌بعدی دارند که با در نظر گرفتن بازار نه‌چندان خوب و دلزدگی تماشاگران از سه‌بعدی‌های اخیر، شگفت‌انگیز بوده است.

در یکی از ریبوهایی که بیشتر بر این فیلم نوشته شده بود، «ژان برکس» منتقد گاردین، پس از تماشای فیلم در ماه سپتامبر در جشنواره‌ی فیلم ونیز می‌نویسد: «جاذبه، ساختاری الفونسو کوآرون کارگردان مکزیک به‌طور شگفت‌انگیزی اضطراب‌آور است و داستان دو فضانورد به‌جریان‌خورده را روایت می‌کند؛ جهشی در عمق طبیعت وحشی بیرون از این جهان که نفس‌را از سینه‌تان می‌گیرد. تاریکی‌ای که از ابدیت می‌آید همچون کلبوسی سنگین و سیاره‌ی زمین را در برابر دیدگان تان معلق می‌گذارد.»

«الاور اهدسون» منتقد و نویسنده‌ی وب‌سایت «وایرد»، ریبویی خود بر فیلم «جاذبه» را این‌طور آغاز می‌کند که: «در یکی از صحنه‌های حیرت‌انگیز تریلر فضایی جاذبه، فکر کردم نامردم که در سالن سینما کنارم نشسته بود، دارد خمیازه می‌کشد. یک لحظه همه چیز بین‌مان زیر سوال رفت و به او، رابطه‌مان و از همه بدتر، سلیقه‌ی سینمایی‌اش، شک کردم. اما سرم را که برگرداندم، دیدم معصومه‌ی دهانش از تعجب باز مانده. این مناسب‌ترین و عادی‌ترین واکنشی است که وقت تماشای این شاهکار سینمایی می‌توانید داشته باشید. این سینما که بیرون می‌آیدیم از خودمان می‌پرسیدیم: «چطور؟ آخه چطور توانست این کار رو بکنی؟» این از آن دسته فیلم‌هایی است که «فکتان» را می‌اندازد. پس اگر از آن دسته فیلم‌بین‌هایی هستید که ترجیح می‌دهید بدون اینکه چیز زیادی بدانید، خود را در معرض یک تجربه‌ی بی‌نظیر سینمایی بگذارید، لطفاً در حق خودتان یکبند دیگری به‌خودتان ادامه ندهید، بروید بلیتی بخرید و آماده شوید برای افتادن فکتان!

«مت زولر سایتز» منتقد وب‌سایت راجر ابرت، در ریبویی خود از «جاذبه» پس از تکرار تحسین سایر منتقدین از ساخت بی‌نظیر فیلمی باشکوه می‌نویسد: «اما حیرت‌انگیزترین و تکان‌دهنده‌ترین ویژگی «جاذبه» نه عظمت آن است و نه تعلیق میخکوب‌کننده‌اش و نه حتی حیرتی که در بیننده برمی‌انگیزد؛ بلکه فیلم کوآرون از اساس نه فیلمی درباره‌ی فضانوردان است و نه فضا یا حتی یک فضانورد. گامه‌ی گاه به روایتی پیچیده و پیشرفته با بهره‌گیری از فن آوری‌های باورنکردنی، از فاجعه‌های همچون غرق شدن کشتی یا بقادر حیات وحش نزدیک می‌شود و به فیلم‌هایی چون «۱۲۷ ساعت»، «عملیات نجات سحرگاه» یا «همه‌چیز از دست رفته»؛ اما لایه‌ی تمام این ظاهر خیره‌کننده، به باطن احساسی بازبگردد که هم پر از در اوج‌سادی و بی‌پرده در میان عمیق‌ترین مفاهیم انسانی می‌کود و می‌گذارد چهره و صدای بازبگردد، مرزهای معنا را بر دوش کشند. این فیلم همان قدر که در باره‌ی اتفاقی است که پس از فاجعه‌ی بیرون از جو زمین برای جسم انسان می‌افتد، به بلایی که بر سر خوداگاه و ناخوداگاه فضانوردان هم می‌آید، می‌پردازد.

«کنت توران» منتقد فیلم لس‌آنجلس تایمز، در یادداشتی درباره‌ی جاذبه می‌نویسد: «جاذبه بر اثر از این دنیا است. کلمه‌ها در توصیف این شگفتی تصویری که سینما خلق کرده، عاجزند. این فیلم را باید بر پرده‌ی سینمایی مجهز به فن آوری سه‌بعدی دید تا بتوان کامل درکش کرد.» توران در ادامه می‌نویسد: «اگر چه بازی ساندرا بولاک و جورج کلونی (تنها بازیگرانی که جلوی دوربین ظاهر می‌شوند) در موفقیت فیلم نقش بسزایی داشته است، فریب‌دهی و اعجاز جاذبه در شیوه‌ی است که آلفونسو کوآرون کارگردان، امانوئل لوبزکی فیلمبردار و تیم «ویر» سرپرست تیم جلوه‌های ویژه، به کار گرفته‌اند تا این حس را در ما برانگیزند که خودمان در فضای بیرون از جو زمین معلق مانده‌ایم؛ و بی‌شک در این کار موفق بوده‌اند. از همان تصاویر نخست فیلم، که شاتلی تحقیقاتی و بعضی از فضانوردان، آن را معلق در ارتفاع ۷۰۰ کیلومتری زمین، و سیاره‌ی غول‌پیکر پشت‌سر آنها نشان می‌دهند، جاذبه‌ی قدرت خودش در خلق تصویری که زیبایی، عظمت و وحشت را یک‌جا دارند به رخ می‌کشد.»

«ریچارد کورلیس» منتقد نیویورک تایمز در نقد خود در این فیلم می‌نویسد: «سال پیش در «زندگی بی»، بی‌شخصیت اصلی و یک ببر بنگال در قیاس با آرم تنها بود، امسال هم «ساندرا بولاک» در نقش «ایان استون» فضانورد به همراه جورج کلونی در وضعیت بدتری در فضا رهاننده، بدون هوا، صدا یا ارتباطی با مرکز کنترل، کورلیس در ادامه می‌نویسد: «فیلم با یک صحنه‌ی دیدنی ۱۳ دقیقه‌ای به شیوه‌ی معمول کوآرون یعنی با یک برداشت شروع می‌شود و در همان ابتدا کارگردان نشان می‌دهد که فیلم، یک شگفتی بزرگ و پر از حرکات دیدنی بصری، چه دوربین و چه بازیگران است و کوآرون به عنوان یک داستانگوی با استعداد، تماشاگر را با خود به این سفر فضایی پر تنش می‌برد.»

«جاستین چنگ» منتقد و رایتی در ستایش فیلم می‌نویسد: «فیلم، ادامه‌ی مسیری است که کوآرون با فرزندانش به عنوان تجربه‌ی پر تنش و مینی‌مالیستی و در عین حال دارای امتیازات یک بلاک‌باستر هالیوودی شروع کرده بود. فیلمی که بازگشتی سینمایی به عناصری مانند تعلیق است و حس شگفتی، ترس و حیرت را روی پرده‌ی تفرهای و جلوی چشم تماشاگران می‌آورد.»

«تام مک کارتی» منتقد هالیوود ریپورتر در مورد فیلم می‌گوید: «مثل این است «مکس افولس» را در فضا راه کرده باشیم تا دوربین سیالش را به این سوآن سویدر پیوستگی بصری فیلم در رخشان است. یکی از فیلم‌هایی است که همواره تماشاگران موقع دیدن آن با حیرت و شگفتی می‌پرند: چطور این را انجام داده‌اند؟»

آیا «جاذبه» شگفت‌انگیزترین و موفق‌ترین فیلم سال است؟

شگفتی، ترس و حیرت

فیلم تخیلی حاد‌نمای «جاذبه» هفته‌ی گذشته در نخستین روزهای اکرانش با ۶.۵۵ میلیون دلار فروش، جای خود را در مقام پر فروش‌ترین فیلم امسال در اکران نخست تثبیت کرد و رکورد پیش‌ترین فروش تاریخ سینما در ماه اکتبر را هم شکست. فیلم سه‌بعدی «آلفونسو کوآرون» با بازی «ساندرا بولاک» و «جورج کلونی» در نقش فضانوردانی که با فاجعه‌ای در فضا روبه‌رو می‌شوند، از همان هفته‌ی نخست در مسیر تبدیل شدن به «زندگی بی» امسال قرار گرفته است. با آغاز اکران «جاذبه»، از همان ابتدا، سیلی از ریبوهایی مثبت از سراسر جهان سرزاد شده است؛ فیلمی که در وب‌سایت مشهور جمع‌بندی ریبوها، یعنی «راتن تومیتوز» رتبه‌ی ۹۸ از ۱۰۰ را کسب کرده است. اما این فیلم چرا اینقدر محبوب شده است؟ آیا همه مرعوب جلوه‌های ویژه و تصویر سه‌بعدی عجیب و غریب «جاذبه» شده‌اند؟ فیلم «کوآرون» قرار بود در ماه نوامبر گذشته اکران شود، اما اکران آن به تعویق افتاد تا برخی جزئیات پیچیده‌ی فنی آن اصلاح شود و بهبود یابد. این فیلم در نهایت می‌رود تا مز دبلندپروازی کمیاتی برادران وارنر را بدهد؛ استودیویی که بودجه‌ی ۱۰۰ میلیون دلاری را هزینه‌ی این فیلم کرده، و از همان ابتدا با موی از انتقادات و شک و تردیدها مواجه بوده است، مبنی بر اینکه بعید است این فیلم بتواند هزینه‌ی اولیه‌ی هنگفتش را در گیشه‌ی سینماها جبران کند.

آلفونسو کوآرون، کارگردان «جاذبه» از فیلمی می‌گوید که اول انیمیشن بود

هرگز فیلم فضایی نمی‌سازم!

آلفونسو کوآرون، پس از موفقیت خیره‌کننده‌ی فیلم‌های «فرزندان انسان» و «ای تو ما تا مابین»، با تشویق و همکاری پسرش جوناس، فیلمنامه‌ی «جاذبه» را می‌نویسد؛ پروژه‌ای که چهار سال و نیم تحقیقات و ساختش طول می‌کشد. آلفونسو با «کایلن تون روپر» منتقد مجله‌ی «وایرد» به گفت‌وگو نشست است:

انجام دادیم. بعد کل انیمیشن به حرکت‌های دوربین تر جمه شد و جای نورها و بازیگران مشخص شد. کل فیلمنامه را بارها مرور کردیم. لحظه‌ی لحظه‌ی آن را؛ در مورد همه چیز فکر کردیم. وقتی کار فیلمبرداری را شروع کردیم، مجبور بودیم در چارچوب محدودیت‌های این برنامه‌ریزی دقیق حرکت کنیم. کمی بیشتر توضیح بدهید.

آیا همیشه به فضا علاقه داشته‌اید؟
هشت ساله بودم که پسر یا بر کوه‌ی ماه گذاشت. بچه که بودم علاقه‌ی زیادی به فضانوردی داشتم. اما خیلی زود فهمیدم پسر بچه‌ای مکزیک‌زی در اوایل دهه‌ی ۱۹۷۰ شانس چندانی برای فضانورد شدن ندارد. به فیلمسازی هم خیلی علاقه داشتم و در نهایت اینطور شد که دیدید: فیلمی درباره‌ی فضانوردان ساختم.

این هم شبیه رفتن به فضا است

ترجیح می‌دهم خودم به فضا بروم تا فیلمش را بسازم. دیگر فیلمی درباره‌ی فضا نخواهم ساخت. به این تجربه‌ام خیلی افتخار می‌کنم؛ لحظه لحظه‌اش را دوست داشتم اما دیگر تمام شد. چهار سال و نیم وقت برد؛ و حالا آماده‌ام که از این تجربه بگذرم و سراغ حوزه‌های جدید بروم.

چه چیزی ساخت این فیلم را اینقدر دشوار و زمان‌بر کرد؟

مجبور بودیم اول، کل فیلم را در قالب انیمیشن بسازیم. بعد آن انیمیشن را تدوین کردیم، حتی رویش صدا هم گذاشتیم، تا مطمئن شویم که زمان‌بندی فیلم با جلوه‌های صوتی و موسیقی همخوانی داشته باشد و وقتی به جای راضی‌کننده‌ای رسید، نورپردازی را هم در انیمیشن

فیلمی در هر ژانر و سبکی به رخ بکشد. فیلم‌های کمی همچون جاذبه در تاریخ سینما سراغ داریم. فیلمی که کارگردانی آلفونسو کوآرون، که فقط دو بازیگر دارد؛ جورج کلونی در نقش «مت کوالسکی» فضانورد ناسا که در حال انجام دادن مأموریتی عادی بیرون از مدار زمین است، و ساندرا بولاک در نقش «ایان استون» مهندس پزشکی که اولین سفارش به فضا را تجربه می‌کند. وقتی زباله‌های فضایی، فضایی‌ها آنها را از هم می‌پاشد، یک مأموریت ساده به تلاشی سخت برای بقا در فضای بدون جاذبه تبدیل می‌شود. «جامی فیلیپیک» سردبیر وب‌سایت «آی‌ام‌۲۴»، در گفت‌وگو با ساندرا بولاک از بازی او در نقش «ایان استون» می‌پرسد و پاسخ می‌شود: «من همیشه دوست

ساندرا بولاک از تجربه‌ی فضانورد شدن می‌گوید:

شوهر خواهرم کمکم کرد!

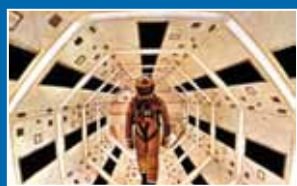
«ساندرا بولاک» در دو دهه‌ی گذشته ثابت کرده که ترکیبی از چندین بازیگر خوب است؛ برای نمونه، در تازه‌ترین هنرنمایی‌اش، در فیلم «گرما»، روی کمدی بازیگری‌اش را نشان داد. او یکی از موارد نادر میان بازیگران معاصر است که می‌تواند به راحتی میان ژانرها جابه‌جا شود و بازی شاهکار و چهره‌ی قابل قبولش را تقریباً در هر

به گمان بسیاری از منتقدان «ساندرا بولاک»، برای بازی در نقش اصلی فیلم جاذبه یکی از نامزدهای اصلی دریافت اسکار بهترین بازیگر زن است

فیلم برتر فضانوردی

«گری سوسمن» منتقد فیلم «تایم» در گزارشی به ۶ فیلم برتر تاریخ سینما که در موضوع فضا و فضانوردان مشترک هستند، پرداخته و می‌نویسد: فیلم‌های فضانوردی، حرفی از آینده نمی‌زنند؛ از آینده‌ای می‌گویند که از در چپه‌ی نگرانی‌های اکنون دیده می‌شود. (کجاست آن آینده‌ی طبقه‌ی متوسطی که جت‌سونس در اوایل دهه‌ی ۱۹۶۰ با ربات‌های خدمتکار و خودروهای برنده‌شان، وعده‌اش را داده بودند؟) اولین فیلم سفر به فضا، که یک دهه پیش از جنگ جهانی اول ساخته شد، دغدغه‌ی صنعتی شدن جهان و نزاع دیپلماتیک بی‌حاصل در جهان را داشت. فیلم‌های علمی‌تخیلی دهه‌ی ۱۹۵۰ تحت تأثیر روان‌شناسی فرویدی و وحشت از کمونیسم بودند. اما در دهه‌ی نیکسون، یعنی دهه‌ی ۱۹۷۰، نوک پیکان این وحشت و پارانوایا به سمت دولت آمریکا گرفته شد. و حالا نوبت به جاذبه رسیده است. شاید این فیلم، در زمانه‌ی که دیگر سفرهای فضایی را هر کس که بخواهد به ذهن‌مان بیش از حد درگیر مشکلات ژئوپلیتیک و اقتصادی است که به آسمان‌هانگام کنیم، رستگاری‌ای را پیش روی ما می‌گذارد که از یک فیلم فضایی طلب می‌کنیم. به این بهانه بیابید نگاهی به نمونه‌های کلاسیک فیلم‌های فضانوردی بیندازیم و داستان‌هایی را بخوانیم که زمانی می‌پنداشتیم به ما خواهند گفت داریم به کجای می‌رویم، اما معلوم شد از آنجا که هستیم، خبر می‌دهند.

۲۰۰۱: ایس‌ئی فضایی

شاید بهترین و ماندگارترین اینچنین فیلم‌ها در تاریخ ۲۰۰۱: ایس‌ئی فضایی باشد. هوش بیگانه‌ای که دی‌یوومن (کی‌بی دونلا)، و غار نشین را هدایت می‌کند، نه خیر است و نه شر، فقط هست. فیلم استیلی کوبریک، به‌خوبی می‌داند که در تمام سفرهای فضایی، همچون تمام سفرها و ماجراجویی‌های بزرگ، آن‌چه انسان حقیقتاً می‌جوید، خودش است.

مقصدها

هم‌زمان که هنر عامه‌پسند محبوب دنیای تصاویر علمی‌تخیلی، باک‌راچرز و فلش‌کوردون را به منظومه‌های دور دست می‌فرستاد، سازندگان فیلم «مقصدها»، وایتی کسل‌کننده‌تر اما در نهایت دقیق‌تر و صریح‌تر خود در صف مقدم آنها حضور دارد. گروهی از روشنفکران بد اخم و ریشو، و سلنیت‌ها (تراد مرد در روی ماه) جامعه‌ای که همیشه به‌همان اندازه کوچک، پست و شورشی هستند. «هلیه» که در فن آوری ساخت این تصویر همدت‌ها از زمان خود جلوتر بوده، منظر مر سده‌ها بین‌آیندگی رسیده که طبیعت بشر نمی‌تواند مدت‌زادیه به همین روال دوام بیاورد.

سفر به ماه

تأثیرگذارترین فیلم علمی‌تخیلی تمام تاریخ بی‌شک فیلم کوتاه «ژرژ ملیه»، شعبده‌باز فرانسوی که نخستین خیال‌پرداز سینما بوده است، خواهد بود؛ فیلمی که در سال ۱۹۰۲ ساخته شد. در فیلم «ملیه»، متحمان (که ملیه خود در صف مقدم آنها حضور دارد) گروهی از روشنفکران بد اخم و ریشو، و سلنیت‌ها (تراد مرد در روی ماه) جامعه‌ای که همیشه به‌همان اندازه کوچک، پست و شورشی هستند. «هلیه» که در فن آوری ساخت این تصویر همدت‌ها از زمان خود جلوتر بوده، منظر مر سده‌ها بین‌آیندگی رسیده که طبیعت بشر نمی‌تواند مدت‌زادیه به همین روال دوام بیاورد.